POLITECHNIKA WROCŁAWSKA

WYDZIAŁ INFORMATYKI I TELEKOMUNIKACJI

PROJEKT Z BAZ DANYCH

DZIENNIK ELEKTRONICZNY *Gejzer*

Termin zajęć:

- Środa, 11:15-13:00

Autorzy:

- Miłosz Bedryło 272934
- Artur Kręgiel 272989
- Dominik Pokrzywa 272953
- Mateusz Głuchowski 272885

Prowadzący:

- dr inż. Roman Ptak, W4

Wrocław, 2025 r.

Spis treści

---

1. Wstęp

1.1 Cel projektu

- Projekt ma na celu stworzenie systemu, który ułatwi zarządzanie danymi, nauczania, komunikacją w szkole. Baza danych będzie centralnym elementem systemu, aplikacja dostępowa oferująca różne funkcje dla uczniów, rodziców, nauczycieli oraz administracji.

1.2 Zakres projektu

- Zakresem naszego projektu będzie realizacja systemu dziennika, jako aplikacja webowa korzystająca z frameworków: spring boot, react, chakra ui. Jako baza danych dla naszego projektu zostanie użyty PostgreSQL.

---

2. Analiza wymagań

- W ramach przygotowania do realizacji projektu, przeprowadzona została analiza wymagań użytkowników dziennika online, polegała ona na przeanalizowaniu rozwiązań znanych nam osobiście ze

szkół średnich oraz ustaleniu zakresu naszego projektu.

2.1 Opis działania i schemat logiczny systemu

- System będzie działał jako aplikacja webowa składająca się z oddzielnego backendu i frontendu komunikujących się przy pomocy REST API, a bezpośredni dostęp do bazy danych ma tylko backend, który dba też o autentykację użytkowników.

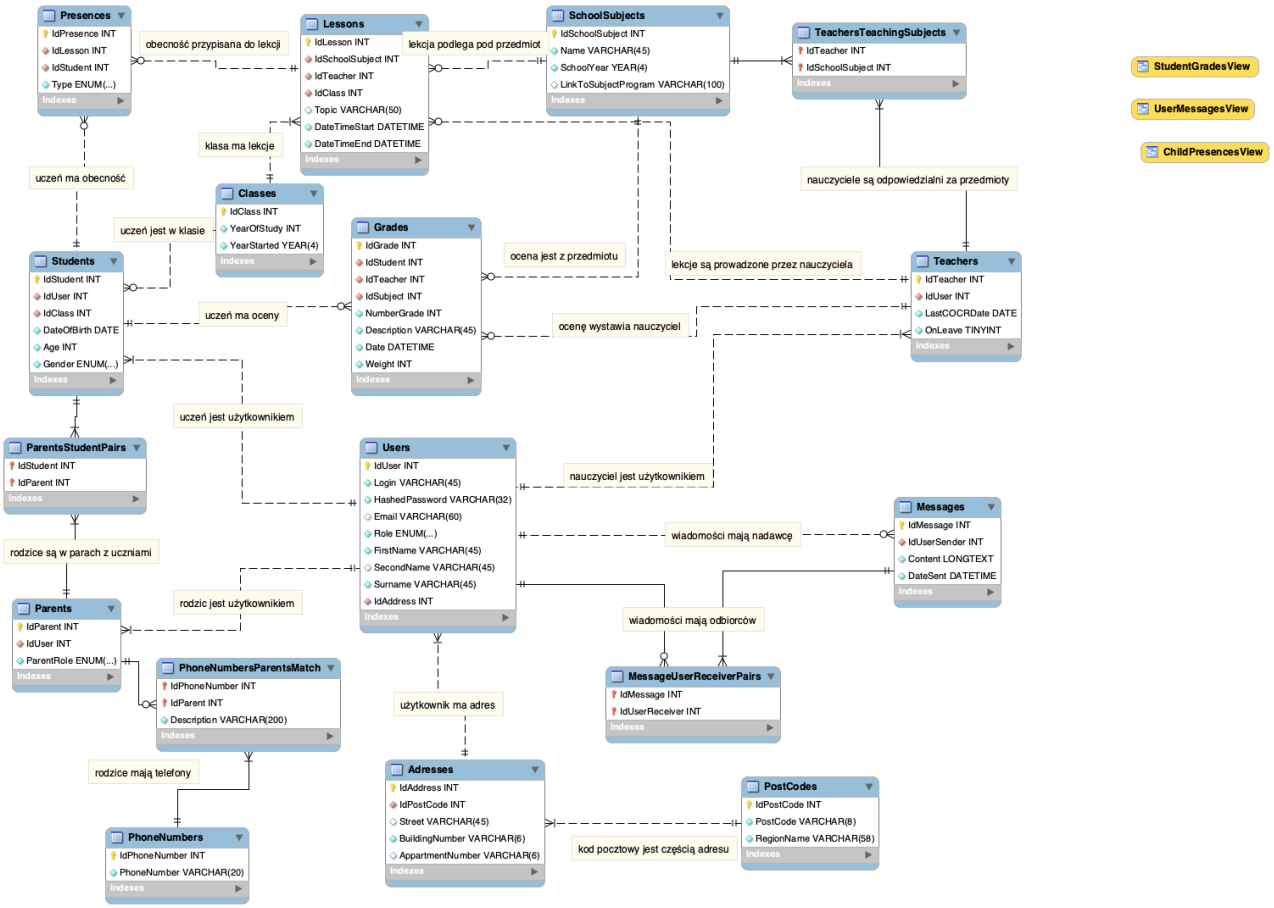

Rysunek 1. Schemat logiczny systemu.

2.2 Wymagania funkcjonalne

- Panel ucznia
    - możliwość przeglądania planu lekcji
    - możliwość przeglądania zapowiedzianych sprawdzianów, kartkówek
    - możliwość przeglądania ocen oraz średniej
    - możliwość przeglądania obecności na lekcjach
    - otrzymywanie i przeglądanie wiadomości od nauczyciela
- Panel rodzica
    - posiada pełną funkcjonalność ucznia
    - możliwość przełączania między dziećmi
    - mozliwość wysłania usprawiedliwienia
    - możliwość korespondowania z nauczycielem

- Panel nauczyciela
    - możliowść wglądu do planów lekcji
    - uzupełnianie oraz przeglądanie listy obecności
    - wystawianie ocen
    - wysyłanie ogłoszeń
    - prowadzenie korespondecji z rodzicami (CRUD)
- Panel dyrektora (administrator merytoryczny)
    - dodaj usuń edytuj (uczniow nauczycieli rodziców)
    - umieszczanie ogloszenia dla wszystkich (nauczyciel, rodzic, uczeń)
    - resetowanie haseł
    - Panel administratora (administrator techniczny)
    - wgląd do całości systemu

2.3 Wymagania niefunkcjonalne

2.3.1 Wykorzystywane technologie i narzędzia

Realizacja projektu nastąpiła jako aplikacja webowa podzielona na frontend i backend.

Backend został zrealizowany przy pomocy frameworka spring boot oraz ORMa Hibernate, napisany jest w języku programowania Java.

Frontend jest aplikacją w języku Typescript korzystającą z frameworków React oraz Chakra UI. Frontend komunikuje się z backendem przy pomocy REST API.

Baza danych korzysta z silnika PostgreSQL.

2.3.2 Wymagania dotyczące rozmiaru bazy danych

Po wstępnym przeliczeniu dla poniższych założeń co do najliczniejszych tabel w bazie:

- 800 uczniów
- 50 nauczycieli
- 600 rodziców
- 7200 lekcji w jednym semestrze
- 36000 ocen w jednym semestrze
- 180000 wpisów obecności w jednym semestrze
- nieokreślona liczba wiadomości

Otrzymaliśmy około 1/2 GB danych w bazie na jeden semestr.

2.3.3 Wymagania dotyczące bezpieczeństwa systemu

W naszej aplikacji zastosowaliśmy mechanizm uwierzytelniania użytkowników przy pomocy JWT. Wszystkie zapytania do serwera muszą być autoryzowane, a użytkownik musi być zalogowany. Wszystkie zapytania do bazy danych są sprawdzane pod kątem uprawnień użytkownika przez logikę biznesową aplikacji po stronie backendu.

2.4 Przyjęte założenia projektowe

3. Projekt systemu

- Projekt i struktury bazy danych, mechanizmów zapewniania poprawności przechowywanych informacji, oraz kontroli dostępu do danych.

3.1 Projekt bazy danych

3.1.1 Analiza rzeczywistości i uproszczony model konceptualny

W trakcie projektu analizując rzeczywiste działanie szkoły i biorąc pod uwagę nasze wcześniejsze doświadczenia z systemami dzienników elektronicznych, doszliśmy do wniosku, że nasz system powinien składać się z kilku głównych elementów:

- Użytkownik
- Uczeń
- Nauczyciel
- Rodzic
- Lekcja
- Ocena
- Obecność
- Wiadomość

3.1.2 Model logiczny i normalizacja

W trakcie projektowania bazy danych przenieśliśmy elementy z powyższego punktu na encje w bazie, oraz od razu projektowaliśmy je zgodnie z 3 postacią normalną.

3.1.3 Model fizyczny i ograniczenia integralności danych

Aby zapewnić poprawność danych w bazie, zdefiniowaliśmy szereg ograniczeń integralności danych:

- Klucze główne
- Klucze obce
- Unikalność
- Poprawnie dobrane typy danych
- Automatyczne akcje przy usunięciu rekordów powiązanych kluczem obcym

3.1.4 Inne elementy schematu - mechanizmy przetwarzania danych

Większość mechanizmów przetwarzania danych dokonywana będzie przez logikę aplikacji, z racji na używanie ORMa Hibernate na bazie, której struktura jest z góry określona.

3.1.5 Projekt mechanizmów bezpieczeństwa na poziomie bazy danych

W bazie danych są dwa konta dla użytkowników:

- Konto aplikacji mające dostęp do wszystkich tabel i operacji CRUD na nich, jednak nie mogące edytować ich struktury
- Konto administratora mające dostęp do wszystkich operacji na bazie danych, włącznie z edycją struktury oraz tworzenie i przywracanie backupów

3.2 Projekt aplikacji użytkownika

3.2.1 Architektura aplikacji

- W projekcie została wykorzystana reguła architektura REST. Ma na celu odseparowanie interfejsu użytkownika od operacji na serwerze. Dodatkowo zachowujemy bezstanowość poprzez wymaganie uwierzytelnienia użytkownika przy każdym zapytaniu. Kolejnym elementem wykorzystanym w projekcie jest separacja warstw. Odziela się logikę biznesową oraz prezentacji od warstwy dostępu do danych.

3.2.2. Interfejs graficzny i struktura UI

Środowisko graficzne napisane zostało w technologi React w połączeniu z biblioteką Chakra-UI. Interfejs użytkownika został zaimplementowany w minimalnym stopniu, zaimplementowany został system logowania oraz podstawowa funkcjonalność listowania i edycji użytkowników w systemie

3.2.3 Projekt wybranych funkcji systemu

3.2.4 Metoda podłączania do bazy danych

- W projekcie używamy **ORM** (*Hibernate*) przy założeniu **Database First**.

3.2.5 Projekt zabezpieczeń na poziomie aplikacji

Zabezpieczenia zrealizowane zostały za pomocą tokenów JWT dołączanych do każdego zapytania do systemu w nagłówku `authorization`

4. Implementacja systemu baz danych

Baza danych została zaimplementowana w PostgreSQL. W projekcie wykorzystaliśmy ORM Hibernate, który pozwala na mapowanie obiektów na relacyjne bazy danych.

4.1 Tworzenie tabel i definiowanie ograniczeń

a. Tabele i Ich Przeznaczenie

1. Users (Użytkownicy)

- **Przeznaczenie:** Przechowuje informacje o wszystkich użytkownikach systemu, takich jak uczniowie, rodzice, nauczyciele, dyrektorzy, administratorzy danych i techniczni.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdUser` (PK): Unikalny identyfikator użytkownika.
  - `Login`: Nazwa użytkownika do logowania.

- `HashedPassword`: Hasło użytkownika w postaci zaszyfrowanej.
- `Email`: Adres e-mail użytkownika (opcjonalny).
- `Role`: Rola użytkownika (ENUM('student','parent','teacher','headmaster','admin') domyślnie 'student').
- `FirstName`, `SecondName`, `Surname`: Imię, drugie imię i nazwisko użytkownika.
- `IdAddress` (FK): Odniesienie do adresu w tabeli `Adresses`.

2. PostCodes (Kody Pocztowe)

- **Przeznaczenie:** Zawiera kody pocztowe wraz z nazwami regionów, takich jak miasta, przedmieścia czy wsie.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdPostCode` (PK): Unikalny identyfikator kodu pocztowego.
  - `PostCode` : Kod pocztowy.
  - `RegionName`: Nazwa regionu związana z kodem pocztowym.

3. Adresses (Adresy)

- **Przeznaczenie:** Przechowuje szczegółowe informacje adresowe użytkowników.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdAddress` (PK): Unikalny identyfikator adresu.
  - `IdPostCode` (FK): Odniesienie do kodu pocztowego w tabeli `PostCodes`.
  - `Street` (opcjonalne): Ulica.
  - `BuildingNumber`: Numer budynku.
  - `AdditionalBuildingIdentifier` (opcjonalny): Dodatkowy identyfikator budynku (np. litera w numerze budynku).
  - `AppartmentNumber` (opcjonalny): Numer mieszkania.

4. Classes (Klasy)

- **Przeznaczenie:** Przechowuje informacje o klasach szkolnych.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdClass` (PK): Unikalny identyfikator klasy.
  - `YearOfStudy`: Rok nauki.
  - `YearStarted`: Rok rozpoczęcia nauki w klasie.

5. Students (Uczniowie)

- **Przeznaczenie:** Specjalizacja tabeli `Users` dla uczniów, zawierająca dodatkowe informacje.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdStudent` (PK): Unikalny identyfikator ucznia.
  - `IdUser` (FK): Odniesienie do użytkownika w tabeli `Users`.
  - `IdClass` (FK): Odniesienie do klasy w tabeli `Classes`.
  - `DateOfBirth`: Data urodzenia ucznia.
  - `Age`: Wiek ucznia.
  - `Gender`: Płeć ucznia (`ENUM('male', 'female', 'other')`).

6. Teachers (Nauczyciele)

- **Przeznaczenie:** Specjalizacja tabeli `Users` dla nauczycieli, zawierająca dodatkowe informacje.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdTeacher` (PK): Unikalny identyfikator nauczyciela.
  - `IdUser` (FK): Odniesienie do użytkownika w tabeli `Users`.
  - `LastCOCRDate`: Data ostatniego zaświadczenia o niekaralności.
  - `OnLeave`: Flaga wskazująca, czy nauczyciel jest na urlopie.

7. SchoolSubjects (Przedmioty Szkolne)

- **Przeznaczenie:** Przechowuje informacje o przedmiotach nauczanych w szkole.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdSchoolSubject` (PK): Unikalny identyfikator przedmiotu.
  - `Name`: Nazwa przedmiotu.
  - `SchoolYear`: Rok szkolny, w którym przedmiot jest nauczany.
  - `LinkToSubjectProgram` (opcjonalny): Link do programu przedmiotu.

8. Lessons (Lekcje)

- **Przeznaczenie:** Przechowuje informacje o lekcjach.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdLesson` (PK): Unikalny identyfikator lekcji.
  - `IdSchoolSubject` (FK): Odniesienie do przedmiotu w tabeli `SchoolSubjects`.
  - `IdTeacher` (FK): Odniesienie do nauczyciela w tabeli `Teachers`.
  - `IdClass` (FK): Odniesienie do klasy w tabeli `Classes`.
  - `Topic` (opcjonalny): Temat lekcji.
  - `Date`: Data i godzina lekcji.

9. TeachersTeachingSubjects (Nauczyciele Nauczający Przedmioty)

- **Przeznaczenie:** Łączy nauczycieli z przedmiotami, które nauczają.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdTeacher` (FK): Odniesienie do nauczyciela w tabeli `Teachers`.
  - `IdSchoolSubject` (FK): Odniesienie do przedmiotu w tabeli `SchoolSubjects`.
- **Klucz Główny:** `IdTeacher`, `IdSchoolSubject`

10. Grades (Oceny)

- **Przeznaczenie:** Przechowuje oceny uczniów.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdGrade` (PK): Unikalny identyfikator oceny.
  - `IdStudent` (FK): Odniesienie do ucznia w tabeli `Students`.
  - `IdTeacher` (FK): Odniesienie do nauczyciela w tabeli `Teachers`.
  - `IdSubject` (FK): Odniesienie do przedmiotu w tabeli `SchoolSubjects`.
  - `NumberGrade`: Numer oceny (domyślnie 1).
  - `Description`: Opis oceny.
  - `Date`: Data wystawienia oceny.
  - `Weight`: Waga oceny (np. 2 dla oceny z testu, 1 dla oceny z pracy klasowej).

11. Parents (Rodzice)

- **Przeznaczenie:** Specjalizacja tabeli `Users` dla rodziców.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdParent` (PK): Unikalny identyfikator rodzica.
  - `IdUser` (FK): Odniesienie do użytkownika w tabeli `Users`.
  - `Role`: Rola rodzica (`ENUM('father', 'mother', 'parent', 'legal_guardian')`).

12. ParentsStudentPairs (Powiązania Rodziców ze Studentami)

- **Przeznaczenie:** Łączy rodziców ze studentami, umożliwiając przypisanie wielu rodziców do jednego ucznia i odwrotnie.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdStudent` (FK): Odniesienie do ucznia w tabeli `Students`.
  - `IdParent` (FK): Odniesienie do rodzica w tabeli `Parents`.

13. Messages (Wiadomości)

- **Przeznaczenie:** Przechowuje wiadomości wysyłane między użytkownikami.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdMessage` (PK): Unikalny identyfikator wiadomości.
  - `IdUserSender` (FK): Odniesienie do użytkownika wysyłającego wiadomość.
  - `Content`: Treść wiadomości.
  - `DateSent`: Data wysłania wiadomości.

14. MessageUserReceiverPairs (Powiązania Wiadomości z Odbiorcami)

- **Przeznaczenie:** Łączy wiadomości z ich odbiorcami.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdMessage` (FK): Odniesienie do wiadomości w tabeli `Messages`.
  - `IdUserReceiver` (FK): Odniesienie do odbiorcy w tabeli `Users`.

15. Presences (Frekwencja)

- **Przeznaczenie:** Przechowuje informacje o obecności uczniów na lekcjach.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdPresence` (PK): Unikalny identyfikator frekwencji.
  - `IdLesson` (FK): Odniesienie do lekcji w tabeli `Lessons`.
  - `IdStudent` (FK): Odniesienie do ucznia w tabeli `Students`.
  - `Type`: Typ obecności (`ENUM('present', 'excused_absence', 'unexcused_absence')`).

16. PhoneNumbers (Numery Telefonów)

- **Przeznaczenie:** Przechowuje numery telefonów użytkowników.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdPhoneNumber` (PK): Unikalny identyfikator numeru telefonu.
  - `PhoneNumber`: Numer telefonu.

17. PhoneNumbersParentsMatch (Powiązania Numerów Telefonów z Rodzicami)

- **Przeznaczenie:** Łączy numery telefonów z rodzicami, umożliwiając dodanie opisu do każdego połączenia.
- **Kluczowe Atrybuty:**
  - `IdPhoneNumber` (FK): Odniesienie do numeru telefonu w tabeli `PhoneNumbers`.
  - `IdParent` (FK): Odniesienie do rodzica w tabeli `Parents`.
  - `Description`: Opis powiązania (np. "telefon domowy", "telefon komórkowy").

b. Relacje Między Tabelami

1. Relacje Jeden-do-Wielu (1:N)

- **Users → Adresses:**
  - Jeden adres (`Adresses`) może być przypisany do wielu użytkowników (`Users`).
  - **Przykład:** Adres `IdAddress = 1` może być przypisany do użytkowników `IdUser = 1, 2, 3`.
- **Classes → Students:**
  - Jedna klasa (`Classes`) może mieć wielu uczniów (`Students`).
  - **Przykład:** Klasa `IdClass = 1` może mieć uczniów `IdStudent = 1, 2, 3`.
- **SchoolSubjects → Lessons:**
  - Jeden przedmiot (`SchoolSubjects`) może mieć wiele lekcji (`Lessons`).
  - **Przykład:** Przedmiot `IdSchoolSubject = 1` może mieć lekcje `IdLesson = 1, 2, 3`.
- **Teachers → Lessons:**
  - Jeden nauczyciel (`Teachers`) może prowadzić wiele lekcji (`Lessons`).
  - **Przykład:** Nauczyciel `IdTeacher = 1` może prowadzić lekcje `IdLesson = 1, 2`.

2. Relacje Wielu-do-Wielu (M:N)

- **TeachersTeachingSubjects (Nauczyciele Nauczający Przedmioty):**
  - Jeden nauczyciel może uczyć wielu przedmiotów, a jeden przedmiot może być nauczany przez wielu nauczycieli.
  - **Przykład:** Nauczyciel `IdTeacher = 1` może uczyć przedmiotów `IdSchoolSubject = 1, 2`, a przedmiot `IdSchoolSubject = 1` może być nauczany przez nauczycieli `IdTeacher = 1, 2`.
- **ParentsStudentPairs (Rodzice → Uczniowie):**
  - Jeden rodzic może mieć wielu uczniów, a jeden uczeń może mieć wielu rodziców.
  - **Przykład:** Rodzic `IdParent = 1` może mieć uczniów `IdStudent = 1, 2`, a uczeń `IdStudent = 1` może mieć rodziców `IdParent = 1, 2`.

3. Relacja Jeden-do-Zerowego lub Wielu (1:0..N)

- **Presences → Lessons:**

- Lekcja (`Lessons`) może mieć wiele wpisów obecności (`Presences`), ale na początku roku szkolnego mogą nie istnieć żadne wpisy.
- **Przykład:** Lekcja `IdLesson = 1` może mieć obecności `IdPresence = 1, 2, 3`, ale lekcja `IdLesson = 2` może nie mieć żadnych wpisów obecności.

- **Grades → Students:**
  - Uczeń (`Students`) może mieć wiele ocen (`Grades`), ale na początku roku szkolnego może nie mieć żadnych ocen.
  - **Przykład:** Uczeń `IdStudent = 1` może mieć oceny `IdGrade = 1, 2, 3`, ale uczeń `IdStudent = 2` może nie mieć żadnych ocen.

c. Klucze Obce ograniczające tabele i Spójność Danych

1. Przykład Kluczy Obcych Zapewniających Spójność

- **Tabela `Students`:**
  - `IdUser` jest kluczem obcym odnoszącym się do `Users(IdUser)`.
  - `IdClass` jest kluczem obcym odnoszącym się do `Classes(IdClass)`.
  - **Jak to działa:** Zapewnia, że każdy uczeń jest powiązany z istniejącym użytkownikiem i klasą. Nie można dodać ucznia bez istniejącego użytkownika lub klasy, co zapobiega niespójnym danym.

- **Tabela `Presences`:**
  - `IdLesson` jest kluczem obcym odnoszącym się do `Lessons(IdLesson)`.
  - `IdStudent` jest kluczem obcym odnoszącym się do `Students(IdStudent)`.
  - **Jak to działa:** Zapewnia, że każda frekwencja odnosi się do istniejącej lekcji i istniejącego ucznia. Nie można dodać wpisu frekwencji dla nieistniejącej lekcji lub ucznia.

- **Tabela `Grades`:**
  - `IdSubject` jest kluczem obcym odnoszącym się do `SchoolSubjects(IdSchoolSubject)`.
  - `IdStudent` jest kluczem obcym odnoszącym się do `Students(IdStudent)`.
  - `IdTeacher` jest kluczem obcym odnoszącym się do `Teachers(IdTeacher)`.
  - **Jak to działa:** Każda ocena musi być przypisana do istniejącego przedmiotu, ucznia i nauczyciela. Nie można wprowadzić oceny dla przedmiotu, ucznia lub nauczyciela, który nie istnieje w odpowiednich tabelach.

d. Indeksy Unikalne (`UNIQUE INDEX`) jako ograniczenia

- **Definicja:** Zapewniają, że wartości w określonych kolumnach są unikalne, zapobiegając duplikatom.

- **Przykład:**
  - `Login_UNIQUE` w tabeli `Users` gwarantuje, że każdy login jest unikalny.
  - `Email_UNIQUE` w tabeli `Users` gwarantuje, że każdy adres e-mail jest unikalny.
  - `IdUser_UNIQUE` w tabeli `Students` zapewnia, że dany użytkownik może być przypisany tylko do jednego ucznia.
  - `IdUser_UNIQUE` w tabeli `Teachers` zapewnia, że dany użytkownik może być przypisany tylko do jednego nauczyciela.

- `IdUser_UNIQUE` w tabeli `Parents` zapewnia, że dany użytkownik może być przypisany tylko do jednego rodzica.
- `PhoneNumber_UNIQUE` w tabeli `PhoneNumbers` gwarantuje, że każdy numer telefonu jest unikalny.

4.2 Implementowanie machanizmów przetwarzania danych

Jedynymi mechanizmami przetwarzającymi dane bezpośrednio w bazie danych są widoki zdefiniowane i opisane poniżej:

`StudentGradesView` **– Widok Ocen Ucznia**

Pozwala uczniowi zobaczyć swoje oceny z informacjami o przedmiocie, nauczycielu i wadze.

Definicja widoku:

```
CREATE VIEW StudentGradesView AS
SELECT
    g.IdGrade,
    g.IdStudent,
    ss.Name AS SubjectName,
    g.NumberGrade,
    g.Weight,
    g.Description,
    g.Date,
    CONCAT(tu.FirstName, ' ', tu.Surname) AS TeacherName
FROM
    Grades g
    INNER JOIN Students s ON g.IdStudent = s.IdStudent
    INNER JOIN Teachers t ON g.IdTeacher = t.IdTeacher
    INNER JOIN Users tu ON t.IdUser = tu.IdUser
    INNER JOIN SchoolSubjects ss ON g.IdSubject = ss.IdSchoolSubject;
```

Użycie:

Uczeń wyświetla swoje oceny:

```
SELECT *
FROM StudentGradesView
WHERE IdStudent = [TwojeIdStudenta];
```

`UserMessagesView` **– Widok Wiadomości Użytkownika**

Pozwala użytkownikowi odczytać swoje wiadomości wraz z informacjami o nadawcy.

Definicja widoku:

```
CREATE VIEW UserMessagesView AS
SELECT
    m.IdMessage,
    murp.IdUserReceiver,
    m.Content,
    m.DateSent,
    CONCAT(su.FirstName, ' ', su.Surname) AS SenderName
FROM
    Messages m
    INNER JOIN MessageUserReceiverPairs murp ON m.IdMessage = murp.IdMessage
    INNER JOIN Users su ON m.IdUserSender = su.IdUser;
```

Użycie:

Użytkownik wyświetla swoje wiadomości:

```
SELECT *
FROM UserMessagesView
WHERE IdUserReceiver = [TwojeIdUser];
```

`ChildPresencesView` **– Widok Obecności Dziecka**

Pozwala rodzicowi zobaczyć obecności swojego dziecka na lekcjach.

Definicja widoku:

```
CREATE VIEW ChildPresencesView AS
SELECT
    p.IdPresence,
    p.IdStudent,
    p.Type,
    l.DateTimeStart,
    l.Topic,
    ss.Name AS SubjectName,
    CONCAT(su.FirstName, ' ', su.Surname) AS StudentName
FROM
    Presences p
    INNER JOIN Lessons l ON p.IdLesson = l.IdLesson
    INNER JOIN SchoolSubjects ss ON l.IdSchoolSubject = ss.IdSchoolSubject
    INNER JOIN Students s ON p.IdStudent = s.IdStudent
    INNER JOIN Users su ON s.IdUser = su.IdUser
    INNER JOIN ParentsStudentPairs psp ON s.IdStudent = psp.IdStudent
WHERE
    psp.IdParent = [TwojeIdParent];
```

Użycie:

Rodzic wyświetla obecności dziecka:

```
SELECT *
FROM ChildPresencesView;
```

4.3 Implementacja uprawnień i innych zabezpieczeń

W realizacji bazy danych planowane są dwa rodzaje uprawnień:

- dla administratora technicznego (administratora bazy danych) - pełne uprawnienia do zarządzania bazą danych,
- dla serwera aplikacji - typowe uprawnienia CRUD dla bazy, z wyłączeniem edycji struktury tabel.

Powyższe uprawnienia będą nadawane na poziomie użytkownika bazy danych, a nie na poziomie tabeli.

Uważamy że powyższe uprawnienia będą wystarczające dla zapewnienia bezpieczeństwa bazy, ponieważ:

- dostęp do bazy będzie ograniczony tylko do podanych adresów IP, administratora i serwera aplikacji, oraz serwer dbms będzie zabezpieczony odpowienimi zasadami firewalla który będzie blokował cały ruch z poza dwóch podanych adresów IP do bazy.

4.4 Testowanie bazy danych na przykładowych danych

5. Implementacja i testy aplikacji

- Skrócone sprawozdanie z etapu implementacja i testowania aplikacji.

5.1 Instalacja i konfigurowanie systemu

W celu wprowadzenia własnej implementacji należy edytować plik `application.yml` dostępny w podfolderze `resources` w module `client-app`
Szczególną uwagę należy zwrócić na port na którym działa aplikacja oraz parametry połączenia do bazy danych

```
spring:
  datasource:
    url: jdbc:postgresql://<DB_URL>
    username: <DB_USER>
    password: <DB_PASSWORD>
```

Następnym krokiem jest zainstalowanie wymaganych bibliotek i wygenerowanie klas pomocniczych. Możemy to osiągnąć za pomocą polecenia

```
mvn clean install
```

W celu uruchomienia aplikacji należy wykonać polecenie

```
mvn -pl client-app -am spring-boot:run
```

5.2 Instrukcja użytkowania aplikacji

Aplikacja została zbudowana w oparciu o model architektury REST. Udostępnione zostały kontrolery umożliwiające listowanie oraz edycję danych.

Pełna dokumentacja dostępnych kontrolerów wraz z modelami danych została przygotowana za pomocą narzędzia `Swagger 2 UI`, które jest dostępne pod adresem: `<APP_URL>/swagger-ui/index.html`.

Backend aplikacji jest zabezpieczony mechanizmem autoryzacji opartym na tokenach JWT. Każdy z kontrolerów wymaga dołączenia ważnego tokenu autoryzacyjnego do nagłówka Authorization. Token ten można uzyskać, wysyłając żądanie POST na endpoint <APP_URL>/auth/login z następującymi danymi:

```
{
  "username": "twoja_nazwa_uzytkownika",
  "password": "twoje_haslo"
}
```

Jeśli proces autoryzacji przebiegnie pomyślnie, endpoint zwróci dane w następującym formacie:

```
{
  "token": "twój_token_jwt",
  "expireTime": 1234567890
}
```

Token uzyskany w odpowiedzi należy dołączyć w nagłówku Authorization w postaci Bearer w każdym dalszym żądaniu do kontrolerów zabezpieczonych autoryzacją.

5.3 Testowanie opracowanych funkcji systemu

Dla wybranych funkcji systemu opracowane zostały testy jednostkowe sprawdzające poprawne działanie poszczególnych komponentów.
Testy opracowane zostały za pomocą narzędzi i bibliotek dostarczanych przez środowisko `spring boot` takich jak `mockito` oraz `JUnit`
Testom poddane zostały fasady, serwisy i mappery. Poniżej znajduje się przykładowy test mappera upewniający się, że pola i klasy zagnieżdżone zostają poprawnie zmapowane

```
@BeforeEach
public void setUp() {
  schoolClass = new SchoolClass();
  schoolClass.setId(SCHOOL_CLASS_ID);

  when(schoolClassMapper.createDestination(any(SchoolClass.class))).thenReturn(new
SchoolClassDto());

  doAnswer(invocation -> {
  var entity = invocation.getArgument(0, SchoolClass.class);
  var dto = invocation.getArgument(1, SchoolClassDto.class);
  dto.setId(entity.getId());
  return null;
  }).when(schoolClassMapper).transform(any(SchoolClass.class),
any(SchoolClassDto.class), any(SchoolClassDto.Properties.class));
}

@Test
public void givenLesson_shouldMapToLessonDto() {
  var lessonId = UUID.randomUUID();
  var lesson = new Lesson();
  lesson.setId(lessonId);
  lesson.setSchoolSubject(schoolSubject);

  var properties = mappingService.createProperties(LessonDto.Properties.class)
    .setIncludeSchoolSubject(true);

  var lessonDto = lessonMapper.map(lesson, properties);

  assertEquals(lessonDto.getId(), lessonId);

  assertThat(lessonDto.getStudentClass()).isNotNull();
  assertEquals(lessonDto.getStudentClass().getId(), SCHOOL_CLASS_ID);
}
```

5.4 Omówienie wybranych rozwiązań programistycznych

5.4.1 Implementacja interfejsu dostępu do bazy danych

W projekcie wykorzystano w pełni możliwości oferowane przez środowisko **Spring Boot**, w tym funkcjonalności dostarczane przez **Spring Data JPA**. Dzięki temu implementacja interfejsu dostępu do bazy danych została znacząco uproszczona i zautomatyzowana. Spring Data JPA generuje niezbędny kod odpowiedzialny za komunikację z bazą danych na podstawie definicji encji i repozytoriów, co pozwala skupić się na logice biznesowej aplikacji. \

Konfiguracja połączenia z bazą danych
Połączenie z bazą danych zostało skonfigurowane za pomocą pliku konfiguracyjnego `application.yml`. W pliku tym określono kluczowe parametry, takie jak:

- adres bazy danych(`spring.datasource.url`)
- dane uwierzytelniające użytkownika (`spring.datasource.username` i `spring.datasource.password`)
- sposób zarządzania schematem bazy danych (`spring.jpa.hibernate.ddl-auto`)
- mechanizm ORM (Hibernate) oraz jego parametry

Definicja encji
Każda tabela w bazie danych została odwzorowana za pomocą klasy encji oznaczonej odpowiednimi adnotacjami JPA, m.in.:

- `@Entity` – określa, że dana klasa jest encją,
- `@Table` – umożliwia dostosowanie nazwy tabeli w bazie danych (opcjonalne),
- `@Id` oraz `@GeneratedValue` – definiują klucz główny i strategię jego generowania.

Repozytoria
Dostęp do danych został zrealizowany poprzez repozytoria dziedziczące po interfejsie `JpaRepository`. Dzięki tej implementacji możliwe jest wykorzystanie gotowych metod CRUD (m.in. `save()`, `findById()`, `deleteById()`) bez konieczności pisania dodatkowego kodu.

5.4.2 Implementacja wybranych funkcjonalności systemu

Obsługa wyjątków i błędów W celu ułatwienie konkretnych błędów zgłaszanych przez aplikację stworzony został specjalny wyjątek obsługujący własne błędy

```
@Getter
public class ApplicationException extends RuntimeException {

    private final ErrorDescriptor descriptor;
    private final HttpStatus status;
    private final String code;
    private final Map<String, Object> additionalInfo;
    private final BindingResult bindingResult;

    // custom constructors...
}
```

Wyjątek ten jest następnie wyłapywany i analizowany przez klasę `ExceptionMapper` która na podstawie argumentów wyjątku zwraca szczegóły błedu poprzez odpowiednią odpowiedź w formie `ErrorDto`

```
@ControllerAdvice
public class ExceptionMapper extends ResponseEntityExceptionHandler implements
InitializingBean {

    // ...
public ResponseEntity<Object> handleAnyException(Exception exception, WebRequest
request, Function<ErrorDto, Object> errorWrapper) {
    ResolvedError resolvedError = resolveError(exception);
    ErrorDto errorDto = resolvedError.getError();
    HttpStatus status = resolvedError.getStatus();
```

```
    Object body = errorWrapper != null ? errorWrapper.apply(errorDto) : errorDto;
    HttpHeaders headers = new HttpHeaders();
    headers.add("Content-Entity", "Error");
    return handleExceptionInternal(exception, body, headers, status, request);
  }
  // ...
}
```

Klasa `ErrorDto`

```
@Data
@Accessors(chain = true)
public class ErrorDto {

    private String requestId;

    private String code;

    private String message;

    private Map<String, Object> additionalInfo;

    private boolean accessRevoked;

    private FieldErrorDto[] fieldErrors;
}
```

CRUD dla zasobów (na przykładzie kontrolera `LessonController`

Kontroler umożliwia listowanie, tworzenie i edycję danych

```
@RestController
@RequestMapping("/lesson")
@RequiredArgsConstructor
public class LessonController implements InitializingBean {
    private final LessonFacade lessonFacade;

    @GetMapping
    public ResponseEntity<Collection<LessonDto>> getAll(LessonFilter filter) {
        return ResponseEntity.ok(lessonFacade.getList(filter,
defaultListProperties));
    }

    @GetMapping("/{id}")
    public ResponseEntity<LessonDto> getById(@PathVariable UUID id) {
        return ResponseEntity.ok(lessonFacade.getById(id,
defaultSingleProperties));
    }

    @PostMapping
```

```
    public ResponseEntity<LessonDto> create(@RequestBody LessonDto dto) {
        var lesson = lessonFacade.create(dto);
        return ResponseEntity.ok(lessonFacade.map(lesson,
defaultSingleProperties));
    }

    @PutMapping("/{id}") // zmienna oznaczona @PathVariable musi mieć dokładnie
taką samą nazwę jak w stringu w @PutMapping
    public ResponseEntity<LessonDto> update(@PathVariable UUID id, @RequestBody
LessonDto dto) {
        var lesson = lessonFacade.update(id, dto);
        return ResponseEntity.ok(lessonFacade.map(lesson,
defaultSingleProperties));
    }
}
```

Properties

W kontrolerach wykorzystywany jest autorski mechanizm `MappingProperties` które sterują zagnieżdżanym mapowaniem encji w maperach. Tworzone są za pomocą serwisu `MappingService`, w każdym kontrolerze w dostarczonej przez Spring Boot metodzie `afterPropertiesSet()`. Serwis ten używa refleksji więc w celu braku wpływy na czas odpowiedzi, wszystkie metody wykonywane są jednorazowo tuż po starcie aplikacji.

```
@RestController
@RequestMapping("/lesson")
@RequiredArgsConstructor
public class LessonController implements InitializingBean {
    private final MappingService mappingService;

    private MappingProperties defaultSingleProperties;
    private MappingProperties defaultListProperties;

    @Override
    public void afterPropertiesSet() throws Exception {
        defaultSingleProperties =
mappingService.createProperties(LessonDto.Properties.class)
                .setIncludeSchoolSubject(true)
                .setIncludeTeacher(true)
                .setIncludeStudentClass(true);
        defaultListProperties =
mappingService.createProperties(LessonDto.Properties.class)
                .setIncludeSchoolSubject(true)
                .setIncludeTeacher(true)
                .setIncludeStudentClass(true);
    }
    // metody kontrolera...
}
```

Logowanie i autoryzacja

System autoryzacji oparty jest o tokeny JWT, uzyskiwany poprzez odpytanie endpointu `/auth/login` z

zawartymi parametrami `email` oraz `password`. Po sprawdzeniu poprawności danych system zwraca wygenerowany token i czas jego żywotności.

```
@Transactional
    public JwtDto authenticate(CredentialsDto dto) {
        try {
            var token = new UsernamePasswordAuthenticationToken(dto.getEmail(),
dto.getPassword());
            var auth = (UsernamePasswordAuthenticationToken)
authenticationManager.authenticate(token);
            SecurityContextHolder.getContext().setAuthentication(auth);

            var accessToken = jwtService.generateToken((AuthenticatedUser)
auth.getPrincipal());
            var jwtDto = new JwtDto();
            jwtDto.setToken(accessToken);
            jwtDto.setExpiresIn(jwtService.getExpirationTime());
            return jwtDto;
        } catch (AuthenticationException ex) {
            throw new IllegalStateException(ex);
        }
    }

@Data
public class CredentialsDto {

  private String email;

  private String password;
}

@Data
public class JwtDto {

  private String token;

  private Long expiresIn;
}
```

Każde zapytanie do aplikacji weryfikowane jest przez filtr `JwtAuthorizationFilter` sprawdzający poprawność tokenu. W razie jego niepoprawności system zwraca kod błędu 403 (FORBIDDEN).

```
@Override
    protected void doFilterInternal(@NonNull HttpServletRequest request, @NonNull
HttpServletResponse response, @NonNull FilterChain filterChain) throws
ServletException, IOException {
        String accessToken = resolveToken(request);
        if(accessToken == null || accessToken.equals("null")) {
            filterChain.doFilter(request, response);
            return;
```

```
        }
        try {
            var userEmail = jwtService.extractUsername(accessToken);
            var authentication =
SecurityContextHolder.getContext().getAuthentication();

            if(userEmail != null && authentication == null) {
                var authenticatedUser = (AuthenticatedUser)
userService.loadUserByUsername(userEmail);
                if(jwtService.isTokenValid(accessToken, authenticatedUser)) {
                    var user = userService.findByEmail(userEmail);
                    var authorities = new HashSet<GrantedAuthority>();
                    userService.collectAuthorities(user, authorities);
                    var authToken = new
UsernamePasswordAuthenticationToken(authenticatedUser, null, authorities);
                    authToken.setDetails(new
WebAuthenticationDetailsSource().buildDetails(request));

SecurityContextHolder.getContext().setAuthentication(authToken);
                }
            }
            filterChain.doFilter(request, response);
        } catch (JwtException ex) {
            handlerExceptionResolver.resolveException(request, response, null, new
ApplicationException(ApplicationError.InvalidJwtToken));
        } catch (Exception ex) {
            handlerExceptionResolver.resolveException(request, response, null,
ex);
        }
    }
```

6. Podsumowanie i wnioski

W ramach projektu opracowano system dziennika elektronicznego, obejmujący zarówno jego projekt, jak i implementację kluczowych funkcjonalności. Centralnym elementem systemu jest baza danych, zaprojektowana zgodnie z zasadami trzeciej postaci normalnej, co gwarantuje jej przejrzystość, spójność oraz minimalizację redundancji danych. Aplikacja dostępowa została stworzona jako aplikacja webowa w architekturze REST, co zapewnia elastyczność oraz możliwość łatwej integracji z innymi systemami.

Backend systemu jest wysoce skalowalny, co umożliwia szybkie i sprawne dodawanie nowych funkcjonalności w przyszłości. Proces uwierzytelniania i autoryzacji użytkowników został zrealizowany z użyciem tokenów JWT (JSON Web Token), co zapewnia wysoki poziom bezpieczeństwa oraz zgodność z nowoczesnymi standardami.

Realizacja projektu okazała się bardziej wymagająca, niż pierwotnie zakładano. Stworzenie aplikacji dostępowej zgodnie z najlepszymi praktykami programistycznymi oraz najnowszymi trendami w tworzeniu aplikacji webowych wymagało przygotowania ponad 100 plików zawierających klasy i interfejsy w języku Java, co przełożyło się na znaczną ilość godzin pracy. Pomimo to, backend systemu oraz REST API są w pełni funkcjonalne, umożliwiając pełną obsługę operacji CRUD (Create, Read, Update, Delete) na bazie danych.

Ze względu na ograniczenia czasowe nie udało się zrealizować w pełni interfejsu użytkownika. Opracowano jedynie podstawową wersję panelu administratora, która pozwala na zarządzanie kluczowymi elementami systemu. Niemniej jednak, solidna implementacja warstwy backendowej oraz zgodność z architekturą REST daje solidne podstawy do dalszego rozwijania systemu i rozbudowy interfejsu w przyszłości.

7. Źródła

- https://github.com/Ite-2022-pwr
- https://github.com/Ite-2022-pwr/sem5-bd2-proj-mg-ak-mb-dp
- https://devszczepaniak.pl/wprowadzenie-do-rest-api/

8. Spis rysunków